

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravništa šte. 325

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
o Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneve po prezniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nenaden preobrat političnega položaja. Kriza RR vlade otvorjena.

RADIČ IZNENADA ZAHTEVA SKLICANJE SKUPŠČINE 8. APRILA! — SEJA MINI-STRSKEGA SVETA BREZ REZULTATA. — RADIČ DELA NA POBUDO VIŠJIH ČINITELJEV? — OPOZICIJA SE PRIPRAVLJA. — SAM. DEMOKRATI NE PRIDEJO V POŠTEV. — PAŠIČ IN RADIČ V AVDIJENCI.

RADIČ NE ODNEHA OD SVOJE ZAHTEVE.

PAŠIČ PODA ŽE JUTRI OSTAVKO? — NOVA POSLOVNA VLADA POD LJUBO JO-VANOVIČEM ALI NINČIČEM?

VSE JE V ROKAH KRONE.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Dogodki, ki smo jih včeraj napovedali, so se pričeli nepričakovano bolj hitro razvijati, tako da je prišlo danes do kritičnega položaja. Pod vplivom činiteljev, ki nameravajo storiti sedanjemu stanju konec z energično potezo, je Stjepan Radić začel danes akcijo, ki bi mogla postati sedanjim vladam nevarna.

Odlaganje skupščinskih sej je v javnosti napravilo skrajno slab vtis. Kakor smo že včeraj poročali, so ravno Radićevi poslanci izražali veliko bojazan radi tega nepopularnega koraka. Zato so od Radića zahtevali, naj doseže kot rekompensacijo za vse težke grehe, ki so jih sprejeli na svoje rame v Pašičevi družbi, da bi skupščina delala na stvarih, ki bi mogle Radićevim poslancem omogočiti agitacijo. Radić je brez dvoma pod to firmo po navodilih drugih činiteljev danes dopoldne poslal Pašiču obširno pismo spomenico, v kateri zahteva, da se mora skupščina tako sklicati, kakor je zahtevala opozicija, namreč 8. aprila. V tej spomenici je Radić Pašiču razložil, zakaj zahteva to sklicanje. Skliceval se je predvsem na težko stanje, ki vlada v naši državi in ki ga je opozicija v teku proračunske debate tako drastično naslikala. Radić je Pašiču v pismu pojasnil, da je mnenja, da je opozicija po sprejetju 13 milijardnega proračuna svoj položaj zelo ojačala in da je njen položaj med ljudstvom zelo ugoden. Radićega misli, da je treba skupščino sklicati 8. aprila, da bi se na ta način opoziciji ne dala prilika energične agitacije proti sedanjemu režimu.

Z ozirom na to Radićovo pismo zahteva, je predsednik vlade Nikola Pašić takoj sklical sejo ministrskega sveta, ki se je vršila od 10. do 2. ure. Na seji so razpravljali posebno o Radićevi zahtevi. Pašičevi prijatelji v vladi so zavzeli stališče, da skupščinskih sej sedaj ni mogoče sklicati preje kakor 5. maja, ker bi bilo proti poslovniku. Radić je uporno in dosledno vztrajal na svojem stališču. Vsled tega na dopoldanski seji ni prišlo do nobenega sporazuma.

Po tej seji so bili ministri zelo rezervirani. Radikali so izjavljali, da so razpravljali samo o strankinih zadevah.

Bolj zgovoren je bil Stjepan Radić, ki je na tozadevna vprašanja časnika jasno in odločno izjavil sledeče:

»Na vladni seji smo govorili o nadaljnjem delu v skupščini. Jaz in moji prijatelji stojimo na stališču, da bi se moralo delo v narodni skupščini nadaljevati že 8. aprila. Razpravljali smo tudi o tem, ali je mogoče naše želje uresničiti z ozirom na odredbe poslovnika. Nekateri so trdili, da to ni mogoče. Mi smo pa mnenja, da se to lahko stori. O tej stvari ni prišlo do nobenega sklepa. Radi tega bomo razpravljali o tem vprašanju nadaljevali na večerni seji, ki jo je Pašić sklical ob 6. uri zvečer. Potem bomo videli, kaj bo.«

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Gori omenjena Radićeva izjava je potrdila vesti o kritičnem položaju vlade in o nesoglasjih, ki so nastopila. Politični krogi so naglašali, da je jasno, da Stjepan Radić ni storil tega koraka po lastni inicijativi. Lahko bi se sicer mislilo, da igra Radić komedijo za javnost, češ, »poglejte, kako smo radićevci za delo, da bi s tem v javnosti malo zmanjšal težak vtis, ki so ga napravili poslednji dogodki v skupščini, pred vsem sprejetje proračuna in odlaganje skupščinskih sej.

Politični krogi pa mislijo, da bi bil ta Radićev eksperiment nevaran. Večina je mnenja, da je Stjepan Radić začel to akcijo po navodilih odločilnih činiteljev, ki so proti nadaljevanju Rade Pašičevega režima v naši državi. Tudi poznejši razvoj dogodkov tekom današnjega dne potrjuje mišljenje večine politikov. Pred vsem je treba zabeležiti, da je ves dan med radikali vladalo razburjenje. Skoro vsi radikalni poslanci so še v Belgradu in so bili cel dan v klubu.

Radikalni poslanci so proti večeru z ozirom na vesti, ki jih je pričela širiti Pašičeva

okolica, po skupščinskih kuloarjih javljali, da je Pašić že podal ostavko ob priliki avdienco, ki se je vršila popoldne. Ta vest je na večino radikalov delovala porazno. Nekateri so se tolažili, češ, če je Pašić to storil, že ve, kaj dela in ni prav nobenega povoda, da bi se bali. Če bo Pašić prisiljen dati ostavko, bo gotovo tudi v tem slučaju ponovno dobil mandat za sestavo poslovne ali volivne vlade.

Zanimivo je bilo, da so bili Jovanovičevi prijatelji pri teh razgovorih skrajno rezervirani. Posamezni so dali celo jasno razumeti, da ne verujejo v noben Pašičev uspeh več. Kar se tiče samih vesti o Pašičevi ostavki, so te vesti prezgodnje. Jasno je, da Pašić ne bo dal ostavke, dokler ne bo prisiljen, oziroma bo treba napraviti sličen slučaj, kakor je bilo z železniškim ministrom Radojevičem, ki je bil preko noči z ukazom odslovljen z ministrskega fotelja. Nekateri krogi takega slučaja ne izključujejo, in sicer krogi, ki mislijo, da so odločilni faktorji odločeni položaj definitivno razčistiti.

Velika živahnost je vladala tudi v vseh drugih parlamentarnih klubih. Voditelji opozicije so se zbrali pri Davidoviču in so živahno razpravljali o hitrem razpletu krize. Razmotrivali so morebitnosti, ki bi mogle nastopiti. V njihovih krogih je soglasno mnenje, da je samo v interesu države, če bi prišlo čimprej do definitivnega prekinjenja s sedanjim korupcionističnim in nezakonitim stanjem v državi. V interesu državnega ugleda je, da pride na upravo države vlada, ki bi imela dovolj avtoritete, da odločno zastavi pot razbrzdani korupciji, ki bi imela moč, uvesti zakonitost v državo, ki bi umela uvesti v javno upravo urejene razmere, pred vsem pa znala v državno upravo uvesti sistem pravega varčevanja. Gospodarsko stanje v naši državi je takšno, da ni na mestu nobeno odlaganje več.

Voditelji opozicije niso radi tega hoteli pokazati posebnega razburjenja, ker so mnenja, da je padec sedanjega režima neodločljiv in da se mora v najkrajšem času zgoditi. Vzemiromirjeni so bili samo samostojni demokrati. Skušali so priti v stik z Nikolo Pašičem. Vedno so pripravljeni podpreti vsak režim, tudi režim Rade Pašiča, samo da pridejo do oblasti. Poudariti je treba, da so njihove nade ne samo minimalne, ampak ničeve. Vsaka kombinacija z njimi bi namreč pomenila nadaljevanje režima, ki se je uvedel za časa PP volitev. Še nikdar, kakor takrat, se ni razpasla korupcija in še nikdar ni bila večja nezakonitost v državi, kakor takrat. Radićega je taka rešitev krize absolutno izključena.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Popoldne od 5 do 6 je bil Pašić v avdienci pri kralju. Kakor se je iz Pašičeve okolice izvedelo, je predsednik vlade krono ob tej priliki obvestil o dopoldanskih dogodkih na seji vlade in obenem tudi o zahtevi radićevcev. Pri tej priliki je Pašić poskušal pripraviti ugodna tla za svoje stališče, namreč, da se ta Radićeva zahteva odbije.

Ko je prišel Pašić ob 6 iz dvora, so ga časnika vprašali, kaj misli glede sklicanja skupščinskih sej z ozirom na Radićeve zahteve. Pašić je odgovoril: »Pa saj ste menda čitali v časopisih, iz katerih je jasno razvidno, da je skupščina sklicana za 5. maj.« Nato se je Pašić odpeljal v predsedništvu vlade.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Takoj po Pašičevi avdienci so pričele po mestu krožiti vesti o ostavki Pašičeve vlade. Vesti so za sedaj brez formalne podlage.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Takoj po Pašičevem prihodu v predsedstvo vlade so se zbrali v predsedniškem kabinetu vsi radikalni ministri. Pašić jih je po svoji navadi kratko obvestil o položaju. Ministri so mu dali popolnoma svobodne roke, da dela po svoji volji, kar se mu zdi, da je najboljšje. Ob 7 je prišel Stjepan Radić s svojimi ministri. Na seji je ostal samo kakih 15 minut. Nato se je Stjepan Radić odpeljal v dvor in ga je kralj sprejel v avdienco.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Radićeva avdi-jenca je trajala približno eno uro. Okoli četrta na devet je prišel iz dvora. Okolili so ga časnika. Dal jim je sledečo izjavo:

»Jaz sem Nj. Vel. kralja podrobno obvestil, zakaj zahtevamo, da se začne zasedanje narodne skupščine že 8. aprila. Dva motiva sta, ki to nujno zahtevata, gospodarsko-socialni in parlamentarni. Gospodarsko-socialni motiv je zelo važen. Gospodarsko stanje je namreč naravnost obupno. Poslancem se je že razdelila trgovinska pogodba z Avstrijo. Dovolj bi bilo dva dni skupščinskih sej, da bi se pogodba sprejela. Od tega bi imela naša država za 100 in 100 milijonov koristi. Radi visokih carin, ki jih plačujemo po stari pogodbi, je položaj vsak dan težavnejši, posebno v Medjimurju. Kar se tiče parlamentarnega momenta, je potrebno, da se parlament takoj skliče in da se takoj postavijo na dnevni red vse tri interpelacije in sicer interpelacija posl. Vesenjaka o zakonu o taksah, interpelacija posl. šečerova o gospodarskem položaju našega kmetijstva in skupna interpelacija opozicije o korupciji in provizijah Rade Pašiča.

Mislim, je dejal Stjepan Radić, da je to potrebno tudi zaradi tega, ker ima opozicija v parlamentu edino možnost stavljati interpelacije in ne gre odbijati te upravičene zahteve opozicije, da se vsaj na njene interpelacije odgovarja. Kar mi zahtevamo, ne pomenja, da kršimo sporazum. Nasprotno s svojimi zahtevami ga samo uvrščujemo. Pašića smo pisмено obvestili, zakaj zahtevamo sklicanje narodne skupščine. V pismu smo naveli vse te naše zahteve. Radi te obrazložitve se ne more nihče čutiti prizadetega ali morda užaljenega.

G. predsednik vlade Nikola Pašić zahteva od mene, da mu odgovorim. Moj odgovor je danes definitivni in ga bom tudi jutri Pašiču sporočil, to je, da od naše zahteve, da se skupščina skliče že 8. aprila, ne moremo odstopiti. Ako bi Nikola Pašić te naše zahteve ne sprejel, potem... — Radićev glas se je zategnil, potem pa je z energično gesto podaril: »...potem pa podamo ministri HSS ostavko. Nj. Vel. kralj je obveščen o naših ukrepih.« je končal Stjepan Radić svoje izjavljanje časnika, se vsedel v avtomobil in se odpeljal v ministrstvo.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) V ministrstvu za prosveto so se med tem zbrali vsi Radićevi ministri in pa podpredsednik Radićeve stranke Predavec, tajnik Košutić in predsednik parlamentarnega kluba Kovačević. Čakali so na Radića. Radić jih je obvestil o uspehu svoje avdienco, nakar so razpravljali še nekaj časa, nato so se pa razšli. Pozornost je vzbudilo, da so postali Radićevci precej dobro razpoloženi. Mislili so pa, da o Radićevih izjavah ni treba dati časnika nobenih obvestil.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Pozno zvečer je bil v dvor poklican notranji minister Maksimović. Njegova avdienca je v

zvezi z razpletom krize. Kakor znano, je Maksimović od nekdanj veljal kot eksponent gotovih izvenparlamentarnih krogov v vladi in obenem kot Pašičev nasprotnik. Zato se tej avdienci pripisuje poseben značaj.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Radikali, ki so dobro poučeni o položaju, so mnogo razpravljali o tem, do kakšne rešitve krize bi moglo priti v slučaju, da bi bil Pašić jutri prisiljen dati ostavko. Večina je mnenja, da je mogoč samo en izhod: poslovna vlada pod Jovanovičevim ali Ninčičevim vodstvom.

Z ozirom na dosedanje težke izkušnje z Radićem in radićevci, ki so se izkazali samo kot dober glasovalni material, ne pa kot pozitiven element, ki bi mogel uvesti novega duha in dati iniciative za zboljšanje razmer, mislijo, da bi se sestavila nova vlada na čim širši podlagi. To se jim zdi potrebno radi tega, da bi ta vlada mogla izvršiti kraljevo kronanje, katero vprašanje že itak tako dolgo visi. Dr. Ninčičevi prijatelji so izjavljali, da on nikakor ne misli prevzeti vlade, ki mu jo ponujajo gotovi krogi, marveč bi se v novi vladi zadovoljil ostati samo zunanji minister.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Od uglednega člana vlade radikala smo o poteku današnje dopoldanske seje dobili sledeče informacije:

G. Pašić je bil obveščen o namerah g. Radića glede njegove zahteve o sklicanju skupščine. Radi tega je takoj v začetku današnje ministrske seje predsednik vlade g. Pašić Stjepana Radića opozoril na njegovo dvolično politiko. V Belgradu in na vladnih sejah nima nikdar nobene besede protesta, ampak sprejema vsak dnevni red in glasuje za vse vladne predloge, ne samo on, ampak tudi vsi njegovi poslanci, v svojem listu »Domu« in v podrobni agitaciji med ljudstvom pa dela nasprotno. »Tako dvolično politiko delate,« je dejal Pašić, »glede odlaganja skupščinskih sej. Vsi ste včeraj glasovali za to, da se skupščinske seje odlože, v svojem listu pa pišete, da se je zgodilo na zahtevo opozicije in radikalkov, dočim da ste vi proti temu. Tako ta reč ne more dalje, ali lojalno izvršujete vse obveznosti, ki ste jih prevzeli nase, ali pa povejte iskreno, kaj mislite tukaj v vladi.« Po tej Pašičevi izjavi je Stjepan Radić odločno vztrajal na stališču, da naj se skupščina skliče. »Po tem Radićevem nastopu je jasno,« je dejal minister, »da je ta koalicija obsojena na smrt. Lahko je mogoče, da se še doseže sporazum za trenutek. Iskreno sodelovanje med nami pa ni več mogoče. Naše mnenje je, to je mnenje moje in tovarišev, da je kriza neizbežna in da bo prišla že tekom jutrišnjega dne. Povdarjam to posebno radi tega, ker je Stjepan Radić na današnji večerni seji ministrskega sveta samo kratko povdaril, da stavlja na razpolago svoj portfelj in portfelj svojih ministrov.«

Vaš dopisnik ga je vprašal o njegovem mišljenju o izhodu in rešitvi eventuelne krize. Na to minister ni hotel dati direktnega odgovora. Pač pa je končno samo izjavil: »Vse je v rokah krone!«

„Črnorokci“ napovedujejo nova razkritja.

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Povodom napada Pašičevega prijatelja Gjorgje Jelenića na Jovanovića, sta bivša črnorokca, znana voditelja te oficirske organizacije, gg. Milovanović in Popović, objavila izjavo, v kateri pravita sledeče:

Z ozirom na pisanje g. Jelenića o sodelovanju črne roke in pokojnega Apisa in Tankosića v sarajevskem atentatu smo pooblašćeni izjaviti sledeče: 1. Delikatnost vprašanja nam nalaga dolžnost počakati, dokler g. Jelenić svojih izjav dokumentarično ne dokaže, nato bova obelodanila v javnosti vse, kar veva o sarajevskem atentatu, in sicer po podatkih, ki jih imava na razpolago. 2. Misliiva, da naju napadi na mrtva tovariša, katerima se dosedaj v resnih in objektivnih krogih ni odrekal patriotizem, v bodoče razrešujejo vse obzirnosti, ki sva jo dosedaj imela. V imenu članov bivše organizacije »Ujedinjenje ili smrt« podpisana Milan Milanović in Čedomir Popović.

FRANCOSKI SOCIALISTI VLADI NE BODO DELALI TEŽAV.

Pariz, 31. marca. (Izv.) Socialistična stranka je sklenila, da se bo pri predlogu o zaupnici vladi vzdržala glasovanja; ravno tako se bo vzdržala pri glasovanju o novih davkih.

Pariz, 31. marca. (Izv.) Senat je odobril proračunski provizorij za april z 219 glasovi proti sedmim,

Dr. Žerjav toži?

Belgrad, 31. marca. (Izv.) Današnji »Radikal« prinaša sledečo izjavo glavnega urednika in bivšega poslanca Momčila Ivanića: Kakor so me obvestili prijatelji, je dr. Gregor Žerjav objavil v ljubljanskem »Jutru« izjavo, da me je tožil na sodišču. To sporočam čitateljem »Radikal«. Dvomim, če si bo dr. Žerjav v resnici upal mene tožiti. Slično je izjavil v svojem popravku v »Radikal« Ljubiša Lazarević (načelnik politične policije, op. ur.). Že davno je potekel rok, v katerem bi moral dobiti od sodišča poziv, če bi me bil (Lazarević) v resnici tožil. Podpis Momčilo Ivanić.

POSLANEC BASMANGA IZKLJUČEN IZ RADIĆEVEGA KLUBA.

Zagreb, 31. marca. (Izv.) Tu se je raznesla vest, da je bil izključen iz Radićevega seljačkoga kluba poslanec Basmanga vsled nepravilnega nastopanja. Splošno pa smatrajo, da je pravi razlog za izključitev dejstvo, da se imenovani poslanec ne strinja s politikom HSS kakor tudi ne njegovi volivci.

REDUKCIJA PROFESORJEV NA ZAGREBSKI TEOLOŠKI FAKULTETI.

Zagreb, 31. marca. (Izv.) Tu se zelo komentira izjava prosvetnega ministra Radića, da bo na zagrebški katoliški bogoslovni fakulteti reducirani številu profesorjev od 13 na 7. Med reduciranimi profesorji bi bili dr. Šimrak, dr. Marić, Dach, Bakšić in drugi, ki so vsi priznani strokovnjaki. Govori se, da je to redukcijo sufliral Radiću načelnik prosvetnega dr. Zajić,

Dnevne novice

★ Obnoveitev naročnine bodi o pričetku II. četrtletja prva skrb vseh cenj. naročnikov, ki plačujejo naročnino za »Slovenec« četrtletno ali mesečno. Kdor nima pri rokah »Slovenec« položnice, naj jo zahteva po dopisnici ali pa pošlje naročnino po uradni položnici, ki jo dobi za 25 par na vsaki pošti.

★ Oglase za velikonočno številko, ki izide v soboto jutraj, sprejema uprava do petka opoldne. Le najnujnejši oglasi se morejo oddati še popoldne do štirihi. — Velikonočna številka »Slovenca« izide v znatno zvišani nakladi in se bo čitala skozi štiri dni, vsled česar bo posebno prikladna za objavo oglasov raznih trgovskih in obrtniških podjetij.

★ Fin delegat dr. Šavnik je službeno odpotoval v Beograd.

★ Veliki župan umrl. V torek je v Beogradu umrl bivši narodni poslanec, zadnji čas veliki župan uzičke oblasti Mihažlo Zoto-vič.

★ Še en minister. V zadnjem trenutku je vlada stavila v proračun amendent, s katerim se kreira mesto stalnega delegata v reparacijski komisiji v Parizu. Delegat ima rang ministra in 600 dolarjev mesečno, to je 33.000 dinarjev.

★ Umrl je 30. marca po dolgi mučni bolezni splošno priljubljeni župan občine St. Pavel pri Preboldu in načelnik krajevnega šolskega sveta, posestnik g. Franc Kač iz St. Lorenca, star komaj 46 let. Bil je vojni invalid, tihega, mirnega in odkritega značaja. Zato je bil obče priljubljen in spoštovan. Za procvit obširne domače občine si je stekel obilo zaslug.

★ Smrt v tujini. Umrla je dne 19. sušca v daljni Franciji komaj 23 let stara Franciška Kropivšek, doma iz Motnika. Lansko leto v začetku junija je zapustila svojo rodno hišo in šla z veseljem za svojim možem v tujino v trdnem upanju, da se še gotovo enkrat vesela in zdrava povrne domov k svojim domačim, toda nepričakovana smrt je prekrizala vse dobre načrte; zapustila je svoj dom in svoje drage za vedno. V Franciji je zapustila moža in komaj 14 mesecev starega otroka.

★ Delegacijsko zborovanje zveze delovodij in industrijskih uradnikov za Slovenijo, katerega so se udeležila vsa okrajna društva, je ponovno pokazalo nujno potrebo te stanovske organizacije. Delovanje je bilo kljub gospodarski krizi v pretečenem letu zelo zadovoljivo, zveza ima že nad stotisoč dinarjev čistega premoženja, jako razveseljivo je tudi stanje blaginje okrajnih društev. Pri vseh okr. društvih se vršijo redno mesečna zborovanja, poučna predavanja itd. Zveza nudi svojim članom v slučaju brezposelnosti in boleznih podporo, v onemoglosti pa stalno rento na podlagi pravilnika. V tekočem letu namerava ustanoviti razna nova društva v raznih krajih Slovenije. Član zveze je lahko vsak delovodja in industrijski uradnik, radi tozadevnih informacij se je obrniti direktno na Zvezo delovodij in industrijskih uradnikov za Slovenijo v Ljubljani.

★ Predavanja o ruski literaturi v Benetkah. — Na povabilo akademskega senata visoke trgovske šole v Benetkah, je predaval naš odlični rojak prof. dr. Alojzij Res pretekli mesec v Auli Magni o »Ruskem romanu XIX. stoletja« (Gogolj - Bjelinskij in Hercen - Gončarov - Turgenjev - Tolstoj - Dostojevskij). Predavanja ob nabito polni dvorani slušateljev

To morate čitati!

Damski špangarji iz ševro Din 15'—
Moški čevlji fini iz boks Din 21'—
Otroški špangar. in sandale Din 25'—
In tudi vsi drugi čevlji najceneje pri

»Voika« Ljubljana. Nasproti Mesnega doma

bo oni debeli dedec dajal meso, se mu bom kar malo nasmehnila, pa bo nama odrezal lepši kos. Če bo pa delil oni švedrasti sitnež, bova slabo naštetala! Ko je izgovorila te mešetarske besede, sem občudoval, da ni več moja nežna sestra, ampak tuja odurna ženska. Čim bolj sem razmišljal, tem bolj so se mi zdele besede nemarne. Zavest sramote in gnusa me je prevzela; kot da sem jaz kriv, sem se čutil ponižanega. Skoraj mučno mi je bilo, hoditi ob njeni strani. Zagabilo se mi je meso, odkupljeno s tako žrtvijo; najraje bi se vrnil.

A že sva zavila v stransko ulico, kjer so naju obkrožale vedno gostejše gručice hitečih žensk, zvedavih otrok, suhljatih deklet in zgrbljenih starčkov. Sama siva onemoglost in upala lica, koščena zgaranost in mrljsko medle oči! — Meso so delili v novo zgrajeni samostanski cerkvi, ki so jo spremenili v skladišče za živila; v stranskem predelku so napravili mesnico. Sestra me je prišla za roko in privajeno vodila skozi drenajočo se množico. Zaupljivo mi je pošepetala: »Kar nič se ne boji! Poređen smeh mi je obkrožil ustne, a vendar ji nisem znal odgovoriti. Postavila sva se v vrsto; star, nadložen stražnik je skrbil za red. Lačni pogledi so se zapili v naju, nevoščljiva beseda me je spravila v zadrego. Zlagoma sva se pomikala z vrsto naprej in se bližala nizkemu vhodu, ki so ga zavaljeni stebri podpirali med mogočnim slopovjem. V prostrani beli dvorani so viseli na železnih kaveljnih velikanski kosi temnordečega me-

vseh fakultet so imela tako velik uspeh, da jih bo dr. Res prihodnje leto raztegnil na vse slovanske literature. Prof. Res podučuje sedaj že tretje leto na beneški visoki šoli slovanske jezike.

★ Nesreča na železnici. Med Josipovcem in Osjekom je te dni povozil vlak neznanu žensko. Identitete doslej še niso mogli ugotoviti.

★ Lastno mater je ubil Martin Kolega iz Kali pri Splitu. Ubijalca so orožniki zaprli.

★ Žalosten slučaj se je pripetil te dni v Beogradu. Iz Save so potegnili truplo dijakinje Milice Paunović, ki je izvršila samomor. Zdravnik, ki bi moral izvršiti obdukcijo, je v trupu spoznal svojo zaročenko.

★ Aretirani komunisti. V Osjeku je policija zopet uvedla preiskave proti komunistom. Zaprli so profesorja Maslariča, delavca Var-goviča in dijaka Popoviča. Popoviča so pustili na svobodo, druga dva pa so obdržali v zaporih.

★ Pripravi za časnikarski kongres. V Dubrovniku se bo vršil v drugi polovici septembra časnikarski kongres. V to svrhu je prispel tja predsednik JNU, da uredi vse potrebne predpriprave.

★ Grlo in žile si je prerezala Franciška Talan, sproga tiskarniškega delavca v Zagrebu. Že dalj časa je trpela na hudi živčni bolezni. Dasi so rane smrtonosne, je vendar še ostala pri življenju. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

★ Prine Pavle in soproga Olga sta prišla v Rim, kjer mislita ostati nekaj dni.

★ D'Annunzio je dobil špansko. Vendar njegova bolezen ni tako huda, da bi nastopile komplikacije. Tako poročajo italijanski listi. Pa ne da bi se bil na Snežniku prehladil?

★ Novi komandant zagrebške policije. Notranji minister je imenoval kapitana I. razreda Zvonimira Kovačevića za inspektorja zagrebške policije.

★ Kongres pravoslavnihih cerkva zboruje te dni v Atenah. Našo državo zastopa poslanec Valerijan Pribežević.

★ Znamke je ponarejal ruski begunec Dimitrij Svidarski. Kot bivši poštni uradnik je zlorabil zaupno mesto in ponarejal znamke po 50 par in 3 dinarje. Novosadsko sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev zapora.

Žrebanje se bo vršilo 30. maja t. l.

ORLOVSKI STADION V LJUBLJANI.

Cena 10 Din. **Srečka št. 048918** Cena 10 Din.

za loterijo

v korist zgradbi Orlovskega stadiona v Ljubljani,

dovoljeno z odlokom ministrstva za poljedelstvo z dne 20. junija 1926, št. 22.374.

Žrebanje se bo vršilo na Cvetno nedeljo dne 28. marca 1926

pod državnim nadzorstvom.

Akcijski odbor za zgradbo Orlovskega stadiona v Ljubljani:

odbornik. predsednik. odbornik.

Znana, solidna trgovina izgotovljenih oblek za dame in gospode

bo tudi v teh dneh splošne preskrbe z oblečili nabavijo o pravam času oblečila

na obroke in to

O. Bernatovič, Mestni trg 5

omogočila cenj. rodbinam in poedincem, da si brez povišanja cen.

★ Poslanec v konkursu. Poslanec Nastas Ilić je zašel v finančne težkoče. Njegovo premoženje je prišlo v konkurz in vsled tega bo poslanec izgubil mandat.

★ Bogoslovci štrajkajo. Iz Cetinja poročajo, da so tamkajšnji pravoslavni bogoslovci stopili v štrajk, da protestirajo proti profesorju Vojinu Ramudovu, ki jih je silil, da mu hodijo kupovat in nosit s trga kuhinjske potrebščine.

★ Od 1. aprila naprej dobite vse vrste kleklanih čipk po na novo znižanih cenah v prodajalni Osrednje čipkarske zadruga v Ljubljani, Pod Trančo 1.

★ Ustreljen ropar. Iz Novega Pazarja poročajo, da so orožniki ustrelili znanega roparja Jovana Aničića, ki je dolgo strahoval tamkajšnje kraje. Aničić se je skrtil v neko hišo, katero so orožniki obkolili. Ko je videl, da ni druge rešitve, je stopil na prag, držoč v eni roki samokres, v drugi pa nož. Skušal je prodreti orožniški kordon. Komaj pa je napravil par korakov, je počila puška in Aničić se je zgredil mrtev na tla.

★ Ponarejevalec dinarjev Zardi je zopet zaprt. Prijelo so ga italijanske oblasti na Reki. Pred sedmimi meseci je bil radi številnih ponarejanj obsojen na 15 let ječe, toda posrečilo se mu je uiti. V neki viharini in temni noči, ko so bili vsi stražniki v svojih zaveščenih se je pred obzidjem kaznilnice v Lepoglavi ustavljal majhen avto, v katerem sta sedela šofer in neka popolnoma zagnjena dama. Takoj, ko je prispel avtomobil do zidu se je po vrvi spustil do njega zločinec in avto je izginil v črno noč. Falsifikatorja Zardija so pogrešili šele drugo jutro. Izginila pa je za njim vsaka sled dokler ga niso prijeli pred nekaj dnevi na Reki.

★ Ukraden in zaplenjen voz. Orožništvo postaje Turjak je zaplenilo 17. marca v neki vasi svojega okoliša voz — zapravljenček. Voz je skoraj popolnoma nov in rumeno pleskan, ima zeleno dno, okrogel, z usnjem podložen sedež, pri kolesih so medeni vijaki. Na vozu se je našla dobro ohranjena odeja modre barve z rmenimi lisami. Ta odeja nosi napis z rmenimi črkami »Beck 1914«. Sodi se, da je bil voz s konjem vred ukraden izpred kake

gostilne. Tat je konja odgnal naprej, voz pa se je našel in zaplenil. Lastnik dobi voz na Turjaku na orožniški postaji.

★ Dostojevskij, Idijot, roman v štirih delih je izšel. Naroča se pri Zvezni knjigarni v Ljubljani.

Mamica, Vi ste nam pisanice dali, jabolk še lepih poleg nabrali, oče pa včeraj v mestu so bili »Buddha« čaj so nam za pirhe kupili.

Ljubljana

© Težka nesreča pred glavno pošto. K tozadevemu včerajšnjemu poročilu smo dobili še naslednje natančnejše podatke: Jakob Vojska, konjski mešetar, doma iz Gameljev, poročen, stanuje sedaj v Spodnji Šiški, in pa posestnik in trgovec s konji Mat. Kodelja iz Viča, Tržaška cesta 31, sta se peljala, kot smo že poročali z lepim, močnim konjem, ki pa še ni vaju ljubljanskega cestnega prometa, po Dunajski cesti proti pošti. Pred Fröhlihovo hišo na Dunajski cesti pa se je konj ustrašil voza cestne električne železnice in je odskočil v stran. Pri tem se je zlomilo oje pri vozu in je udarjalo konja po pleh. To je žival še bolj oplašilo in ves trud obeh je bil zaman, da bi ga ustavila. Pred pošto je konj zavil, mesto da bi peljal naravnost po Selenburgovi ulici v ostrem loku v Prešernovo ulico in ravno na ovinku se je zgodila nesreča. Kolo zapravljenčka je zašlo namreč v tračnico cestne železnice in voz se je prevrnil. Konj pa se je odtrgal in je dirjal po Prešernovi ulici čez Franciškanski most. Prijel ga je delavec Ivan Skušek iz Rudnika šele na Vodnikovem trgu. Pri padcu je padel Kodelja pod voz, kar je bila njegova sreča, njegov tovariš Vojska pa je odletel z voza tako nesrečno, da je zadel z glavo ob kameniti ostri rob obcestnega hodnika. Poškodovanega Kodeljo je odpeljal France Vodnik z avtomobilom, ki je stal v bližini k dr. Rusu na Gosposvetsko cesto, kjer je dobil prvo pomoč, Vojsko pa so odpeljali z rešilnim vozom v bolnico. Prvo pomoč mu je nudil, kot smo že včeraj omenili, dr. Krajec, ki je prišel slučajno na mesto nesreče. Iz bolnice smo dobili poročilo, da je poškodba Vojske jako težka, ker ima nalomljeno lobanjo in si je gotovo močno pretresel možgane. Vendar pa se je posrečilo zdravnikom, da so ga oti in je upati, da bo ostal pri življenju. Včeraj so ga premestili v drugi oddelek. Seveda, kakšne bodo posledice te težke poškodbe, se še ne ve, kakor tudi še niso izključene kombinacije, ki bi znale postati za moža usodne. Krivda na nesreči se ne more pripisovati nikomur, ker sta moža vozila v zmernem tempu, kar so ugotovile tudi priče in jo je povzročila le plašljivost konja, ki ni vaju mestnega cestnega prometa. Zrtev te nezdgoe pa bi bil postal kmalu tudi stražnik Jurjek Franc, ki je imel takrat službo pred pošto. Ko je videl, kako drvi konj z vozom proti pošti je postal takoj pozoren in je opazil zlomljeno oje, ki je tolklo po konju. Ko je prišel voz do pošte, je mož priskočil baš na usodnem mestu k konju in je hotel odstraniti odlomljeno oje. Toda konj ga je s tako

SRAJCE ZA GOSPODE.

bele šifon v raznih kvalitetah, novodošle modne cečir' popelin in mako z 2 ovratnikoma in razne športne spodnje hlače, kratke in dolge, vse lastni izdelke; dobite v največji izbiri in najceneje v Ljubljani pri

J. in I. GORIČAR, Sv. Petra cesta štev. 29

zanimivega, kar bi vzbudilo njegovo pozornost . . .

Siva dolgočasnost vlažnega pomladanskega popoldnevala! Zbujeno hrepenenje ne more prodreti mrenaste koprene slizke megle; vedno se odbije od nje in znova zatrepče v žalostnem srcu. Ono dobro ve, da se nekje za težko megleno zaveso skriva sladkobno pomladansko razpoloženje: grenkobni vonj pomladnih veterinac in zlatih kronic, moknato suhi duh matice, vodeni vzduh ključnih trav, medeno odišan južni vetrič, bel oblak na modrem nebu . . . Prostrani prostor ob cerkvi so zapirale visoke stavbe. — Vsa okolica je tako zabrisana v trdno enoličnost; blede zeleni belež hiš, blatnorjavi omet vogalov, zamašeno rdeča opeka, pisano pročelje gosposke vile, vrt zaspanih topolov in deviško nežnih brez, razrit kup kamenja in zopet sive stene. Čez vrt nepremično buli gimnazija, ožgano siva, skoraj črna, z velikanskimi, mrtvaško motnimi okni. Neznansko stroj, zdrt profesor nas je tam mučil dan in leto z grškimi nepravilnimi glagoli in latinsko slovnično navlako. Vedno je s ponosom naglašal, da za taka teleta, kakor smo mi, ni cvetje iz vrtov antične kulture! — V modrikavi daljavi, nad zabrisanimi slemenji je kraljevala kupola stolne cerkve, mogočna, da bi objela ves svet, a tako nema, vsa nedostopna bledoličnosti, nezdravi sivini uličnih zidov.

Mlada žena s srditimi očmi in zaničljivim posmeškom okoli trpko našoblenih

usten je divje zarobantila: »Zmlela bi jih, pi-javke nemarne! Velika sobota je, pa se moramo puliti za ta grizljaj kot za iskan zaklad. Da bi se vsaj ne norčevali z nami. Naj bi rekli, poginile kjer hočete, kaj nam mari . . .« »Ja, tisto vse ni nič res,« je zategnjeno ugovarjal nadušljiv možiček. »Če bi tako rekli gosposdije pri obloženih mizah, potem je takoj upor v deželi. Tako nas pa slepijo s temile povaljanimi drobtinami, da se vsak tolaži, bo že, bo že . . .« — »Ph,« je ona ježno hrknila in škrtnila s čeljustjo. Nekdo se je dolgočasno prezehal, kot da ne ve, ali bi pritrdil ali dvomil nad povedano modrostjo. Jokav glas je opozoril sestro: »Dekle, le zripi se naprej, da bomo preje notri! Lumpom se seveda ne mudi, ko vsaki dan svetkujejo . . .« Porazna misel je zaključala: kaj pa, če zmanjka mesa in Benduhov stric ne bo dal hlečka? Nevoljno sem stresnil z glavo, da bi odpodil nevšečno misel. Zagledal sem se v nedodelano cerkveno stavbo. Na visokem ostenu so se razležli sirovo barvani okraski v rumenkaste madeže, ki jih je sprala deževna vihra v nesomerne curke. Gramplast omet so opredelili belkasti apneni pasovi v podolgovate četverkotnike, kar je dajalo sicer praznim stenam zelo dolgočasen izraz. Strešno deževnico je ostrezovalo črno žlebovje, ki se je končavalo v pomolast okrasek, podoben odprtemu žrelu zmaže ali hudičeve glave. Nekdo je nevoljno zagodel: »Preklicana vojska!« Kot da se opravičuje, je dodal tišje: »Pravijo, da bo nemški cesar sklenil časten mir . . .« — »Ka-

